

RAPORT

GLÓWNEGO LEKARZA WETERYNARII

O SCHRONISKACH DLA BEZDOMNYCH
ZWIERZĄT

2002 / 2003

Główny Inspektorat Weterynarii
Warszawa, dnia 25 marca 2004 r.

Począwszy od 1999 roku, pod patronatem Głównego Lekarza Weterynarii przeprowadzana jest coroczna analiza wyników kontroli schronisk dla bezdomnych psów i kotów w Polsce. Materiałem do analiz są dane ze zharmonizowanych protokołów kontroli, zarejestrowane podczas kontroli przeprowadzanych przez powiatowych lekarzy weterynarii. Dane zbiorcze raportu obejmują wyniki z 2002 roku, natomiast ocena aktualnych warunków w schroniskach dotyczy obserwacji poczynionych w pierwszym półroczu 2003 roku.

Prezentowana analiza objęła 139 schronisk, w których przebywało łącznie w ciągu roku 71.077 psów i 16.296 kotów.

Schroniska dla psów w Polsce w 2002 roku – dane zbiorcze

liczba psów na koniec 2001 r.	liczba boksów	średnia liczba psów w boksie	maksymalna liczba psów na jaką zostało przewidziane schronisko (wg Kontrolującego)	liczba zwierząt przyjętych w 2002r.	liczba zwierząt na koniec 2002r.	liczba zwierząt adoptowanych w 2002r.	liczba zwierząt poddanych eutanazji w 2002r.	liczba zwierząt padłych w 2002r.	liczba zwierząt zbiegłych w 2002r.	liczba zwierząt wysterylizowanych w 2002r.	liczba psów zaszczepionych przeciwko wściekliznie w 2002r.
17154	5043	5,0	15144	53923	18335	36904	10201	4484	682	4791	33514
			68 schronisk przekroczyło dopuszczalne stany psów		w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego liczba zwierząt wzrosła o 7%	52%	14%	6%	1%	7%	

Zagadnienie sterylizacji uznawane jest za kluczowe w kwestii kontroli populacji, dlatego też **brak sterylizacji psów w 70 na 139 analizowanych schronisk** stanowi przyczynek do oceny, że walka z nadpopulacją w kolejnym roku ma niewielkie szanse na gruntowne uregulowanie.

Od 2003 roku, zagadnienie nadmiernego zagęszczenia zwierząt w schroniskach rozpatrywane jest przez powiatowych lekarzy weterynarii z zastosowaniem **obiektywnych odniesień**. Aż w 68 schroniskach stan psów na koniec 2002 roku przekraczał stan zwierząt, na które przygotowano schronisko. Kolejna niekorzystna zmiana w 2002 roku, zaobserwowana została w schroniskach grupujących największe ilości psów. Wydaje się, że odnotowana w tych schroniskach liczba zwierząt przekroczyła wszelkie racjonalne granice.

Schroniska w Polsce o obsadzie powyżej 400 psów na koniec 2002r		
lokalizacja schroniska	liczba psów na koniec 2002r	Maksymalna liczba psów na jaką przewidziane zostało schronisko
Kraków	966	480
Celestynów	964	425
Warszawa	850	500
Józefów	809	400
Poznań	688	250
Mielec	532	600
Łódź	432	250
Ruda Śl.	413	300

Nie można spodziewać się radykalnej poprawy tej sytuacji, ponieważ sterylizacja suk i kastracja psów w schroniskach obejmuje zaledwie 7% zwierząt. Wobec 52% adopcji należy przyjąć, że większość wydawanych do adopcji psów to osobniki zdolne do rozplodu, mogące powodować niekontrolowany, nadmierny wzrost populacji w grupie zwierząt podwyższonego ryzyka bezdomności.

Steryliczacja suk i kastracja psów

Pozbawienie zdolności rozrodczych zwierząt przebywających w schroniskach jest jedną z najskuteczniejszych metod kontroli populacji psów z grupy ryzyka bezdomności. Jedną z podstawowych przyczyn niewielkiego odsetka kastracji i sterylizacji jest brak środków finansowych. Wśród schronisk, które mimo tych trudności w znacznej mierze poradziły sobie z problemem sterylizacji należy wymienić Jędrzejewo (52% sterylizacji), Charzyno (43%), Oleśnicę (41%), Iławę (40%), Korabiewice (33%), Gliwice (26%), Słupsk (26%) oraz Kołobrzeg (21%).

Eutanazja psów

Eutanazja psów objęła w schroniskach w 2002 roku 14% zwierząt i była mniejsza niż w 2001 r. W jednym schronisku w Polsce w Suwałkach procent eutanazji przewyższał procent adopcji i wynosił 57%. W pozostałych schroniskach odsetek adopcji przewyższał nad odsetkiem eutanazji

Adopcja psów

Schroniska w takich miejscowościach jak: Żory, Orzechowce, Chojnice, Wilkowice, Tarnów, Kędzierzyn Koźle, Ostrów Wielk., Podlechy, Oświęcim, Wieluń, Kętrzyn, Gładyszewo, Rybnik, Słupsk, Cieszyn, Puławy, Lublin, Olsztyn, Starogard Gdański i Bielsko Biała legitymowały się w 2002 roku najwyższym wynikiem adopcji psów (adopcja w granicach 70% do 90%). Oprócz podstawowych walorów humanitarnych, profesjonalnie prowadzona adopcja umożliwia kontrolę populacji w schronisku oraz blokuje niszę troficzną, zmuszając w naturalny sposób posiadaczy psów do ograniczania rozrodu tych zwierząt.

Szczepienia przeciw wściekliznie

Szczepienia przeciw wściekliznie objęły 47% psów. Liczba szczepionych psów rośnie proporcjonalnie do stanu zwierząt w schroniskach.

Higiena i dokumentacja w schroniskach

W jednym tylko przypadku brak było systematycznego oczyszczania schroniska. Podczas kontroli odnotowano 2 przypadki braku ewidencji zwierząt, 6 przypadków braku ewidencji leczenia oraz 8 przypadków braku książki kontroli weterynaryjnej. W schronisku w Radomiu nie było żadnej dokumentacji, która mogłaby być uznana za książkę leczenia, wizyt i ewidencji zwierząt.

Szczepienia profilaktyczne

W ponad 1/3 schronisk w Polsce nie prowadzi się szczepień profilaktycznych przeciw najczęściej występującym jednostkom chorobowym o charakterze zakaźnym (nosówka, parwowiroza, leptospiroza, choroba Rubartha).

KOTY

W 2002 r koty utrzymywane były w 68 schroniskach.

Dane ogólne

	liczba kotów na koniec 2001 r	liczba boksów	maksymalna liczba kotów na jaką zostało przewidziane schronisko (wg Kontrolniacego)	liczba zwierząt przyjętych w 2002r.	liczba zwierząt na koniec 2002r.	liczba zwierząt adoptowanych w 2002r.	liczba zwierząt poddanych eutanazji w 2002r.	liczba zwierząt padłych w 2002r.	liczba zwierząt zbiegłych w 2002r.	liczba zwierząt wysterylizowanych w 2002r.	liczba kotów zaszczepionych przeciwko wściekliznie w 2002r.
liczba	2926 ogółem 16296*)		2764	13340	3727	4986	3862	2855	726	3208	4045
%						31	24	17	4	20	25

*) ogólna liczba kotów, które przebywały w schroniskach w ciągu roku sprawozdawczego

Zagadnienie sterylizacji uznawane jest za kluczowe w kwestii kontroli populacji bezdomnych kotów. Statystyka wykazuje, że 2/3 kotów przekazywanych do adopcji poddanych jest uprzednio sterylizacji. Jednak, pomimo to, w 2002 zagadnienie nadmiernego zagęszczenia kotów w schroniskach dało o sobie znać, liczba kotów w schroniskach była większa o około 9% niż w roku 2001. Na ogółem 68 schronisk, w 28 liczba kotów na koniec 2002 roku przekraczała dopuszczalny stan zwierząt (w skrajnym przypadku aż 16-krotnie).

Tabela. Schroniska o największej liczbie kotów na koniec 2002 r

Miejscowość	Liczba kotów w schronisku na koniec 2002r.
Poznań	400
Warszawa	366
Kraków	358
Mielec	225
Sopot	170
Łódź	168
Charzyno	167
Olsztyn	167
Gdańsk	145
Wrocław	132

Sterylizacja kotek i kastracja kotów

Pozbawienie zdolności rozrodczych zwierząt przebywających w schroniskach jest jedną z najskuteczniejszych metod kontroli populacji kotów. Sterylizacja i kastracja w tej grupie zwierząt jest relatywnie tańsza niż te same zabiegi u psów. W 2002 r. poddano sterylizacji 3208 kotów, co stanowiło 24% kotów przyjętych do schronisk w okresie sprawozdawczym.

Eutanazja kotów

Eutanazja kotów objęła w schroniskach w 2002 roku 17% zwierząt i była mniejsza niż w 2001r. Do schronisk, które preferowały metodę likwidacji nadpopulacji kotów drogą eutanazji należą schroniska w Sosnowcu (84% kotów poddanych eutanazji) oraz w Legnicy (72%). W innych schroniskach niepokój budzi duży odsetek upadków u kotów - Kielce - 78%, Racibórz - 51%, Radom - 38%, Elbląg - 37%. Jednak w większości schronisk odnotowuje się spadek ilości eutanazji i wzrost ilości adopcji. Taki trend utrzymuje się od około 3 lat i należy go uznać za zjawisko pozytywne.

W schroniskach znajdujących się w dużych aglomeracjach miejskich największą liczbę upadków wśród kotów zanotowano w schroniskach w Krakowie 433 kotów, w Warszawie 336 koty, i Łodzi - 275.

Adopcja kotów i inne sposoby opuszczenia schronisk przez koty

W 2002 roku adopcja kotów w polskich schroniskach wyniosła ogółem 31%, brak jest statystyk o ilości kotów, które powtórnie umieszczono w ich naturalnych niszach troficznych. Statystyka wskazuje, że znaczna liczba kotów (4%) ucieka ze schronisk.

Szczepienia profilaktyczne

Na 68 schronisk utrzymujących koty, jedynie w 24 wykonywano szczepienia profilaktyczne przeciwko panleukopenii oraz w 16 przeciwko białaczce. Stan ten należy ocenić jako wysoce niezadowalający.

Główny Lekarz Weterynarii

dr Piotr Kołodziej

**Liczba decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie uchybień,
wydanych przez powiatowych lekarzy weterynarii
na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych
wymaganych przy prowadzeniu schronisk dla zwierząt
(Dz. U. z 2002 r. Nr 192, poz. 1611)
w okresie sprawozdawczym**

LP.	WOJEWÓDZTWO	Ilość wydanych decyzji administracyjnych
1.	DOLNOŚLĄSKIE	3
2.	KUJAWSKO-POMORSKIE	2
3.	LUBELSKIE	5
4.	LUBUSKIE	-
5.	ŁÓDZKIE	8
6.	MAŁOPOLSKIE	5
7.	MAZOWIECKI	13
8.	OPOLSKIE	-
9.	PODKARPACKIE	1
10.	PODLASKIE	1
11.	POMORSKIE	1
12.	ŚLĄSKIE	10
13.	ŚWIĘTOKRZYSKIE	-
14.	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	5
15.	WIELKOPOLSKIE	5
16.	ZACHODNIOPOMORSKIE	3
	RAZEM	62

Ww. decyzje dotyczyły najczęściej takich spraw jak: wprowadzenie szczepień profilaktycznych, w szczególności u kotów, celem uniknięcia dużego procentu padnięć, dostosowania ilości miejsc do ilości przebywających zwierząt w danych schronisku (68 schronisk przekroczyło dopuszczalne stany psów) oraz wygospodarowania dodatkowych boksów dla zwierząt lub dobudowania nowych pomieszczeń:

- do przeprowadzania kwarantanny zwierząt,
- do przetrzymywania szczeniąt,
- dla suk z małymi,
- dla psów agresywnych stanowiących zagrożenie dla innych zwierząt.